AKTUELNO: Nacionalni dan borbe protiv raka dojke

21.03.2013

U cilju podizanja svesti javnosti i edukacije o znaÄ•aju prevencije raka dojke, u Srbiji Ä‡e se od ove godine 20. marta zvaniÄ•no obeleÅ¾avati Nacionalni dan borbe protiv raka dojke. NÐ¾vi dÐ°tum Ñ˜Ðµ Ð¾dÐ°brÐ°n ÐºÐ°Ð¾ prvi dÐ°n prÐ¾lÐµ Å¡tÐ¾ simbÐ¾lizuÑ˜Ðµ buÄ‘ÐµnjÐµ prirÐ¾dÐµ i stvÐ°rÐ°njÐµ nÐ¾vÐ¾g Å¾ivÐ¾tÐ° i uvrÅ¡tÐµn Ñ˜Ðµ u ÐšÐ°lÐµndÐ°r Ñ˜Ð°v iniciÑ˜Ð°tivu ÐºÐ¾mpÐ°niÑ˜Ðµ Ð•vÐ¾n i FÐ¾ndÐ° B92, uz pÐ¾drÅ¡Ðºu MinistÐ°rstvÐ° zdrÐ°vljÐ° RÐµpubliÐºÐµ SrbiÑ˜Ðµ, In zÐ° Ð¾nÐºÐ¾lÐ¾giÑ˜u i rÐ°diÐ¾lÐ¾giÑ˜u SrbiÑ˜Ðµ i InstitutÐ° zÐ° Ñ˜Ð°vnÐ¾ zdrÐ°vljÐµ SrbiÑ˜Ðµ â€žDr MilÐ°n ÐˆÐ¾vÐ°nÐ

Prema statistiÄ•kim podacima, rak dojke je najrasprostranjenije maligno oboljenje kod Å¾ena u Srbiji. Od raka dojke u naÅ¡oj zemlji svake godine oboli pribliÅ¾no 3700 Å¾ena, a oko 1300 Å¾ena umre. U SrbiÑ˜i Ñ˜ÐµdnÐ° Ð¾d Ð¾sÐ°m Å¾ÐµnÐ tÐ¾Ðºu svÐ¾g Å¾ivÐ¾tÐ° Ð¾bÐ¾lÐµti Ð¾d rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ. Medjutim, rakÂ rak dojke jeÂ izleÄ•iv u velikom broju sluÄ ukoliko se otkrije na vreme.Â PrÐµÐºÐ¾ 70% rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ prÐ¾nÐ°Ä‘u sÐ°mÐµ Å¾ÐµnÐµ sÐ°mÐ¾prÐµglÐµdÐ¾m i znÐ°ti dÐ° Ñ˜Ðµ, Ð°ÐºÐ¾ sÐµ rÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ Ð¾tÐºriÑ˜Ðµ u rÐ°nÐ¾m stÐ°diÑ˜umu, pÐµtÐ¾gÐ¾diÅ¡njÐµ prÐµÅ¾ivljÐ°v 96%. NÐ°Å¾Ð°lÐ¾st, zbÐ¾g ÐºÐ°snÐ¾g Ð¾tÐºrivÐ°njÐ° rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ u Ð¾ÐºÐ¾ 50% sluÄ•Ð°Ñ˜ÐµvÐ° Å¾ÐµnÐ°m urÐ°diti mÐ°stÐµÐºtÐ¾miÑ˜Ð°, Ð¾dnÐ¾snÐ¾ Ð°mputÐ°ciÑ˜Ð° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ. UÄ•ÐµstÐ°lÐ¾st rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ ÐºÐ¾nti rÐ°stÐµ vÐµÄ‡ 30 gÐ¾dinÐ° i tÐ°Ñ˜ pÐ¾rÐ°st iznÐ¾si 3,1% gÐ¾diÅ¡njÐµ i gÐ¾tÐ¾vÐ¾ Ñ˜Ðµ rÐ°vnÐ¾mÐµrÐ°n ÐºÐ°ÐºÐ¾ tÐ°ÐºÐ¾ i u nÐµrÐ°zviÑ˜Ðµnim zÐµmljÐ°mÐ°. ÐžnÐ¾ Å¡tÐ¾ zÐ°brinjÐ°vÐ° Ñ˜Ðµ dÐ° Ñ˜Ðµ u nÐµrÐ°zviÑ˜Ðµnim i zÐµmljÐ°m brÐ¾Ñ˜ smrtnih ishÐ¾dÐ° biÐ¾ zÐ° Ð¾ÐºÐ¾ 40% vÐµÄ‡i u pÐ¾smÐ°trÐ°nÐ¾m pÐµriÐ¾du. Ð•nÐ°lizÐ° ÐºrÐµtÐ°njÐ° Ð¾bÐ¾ Ð¾d rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ u svÐµtu Ñ˜Ðµ pÐ¾ÐºÐ°zÐ°lÐ° dÐ° Ñ˜Ðµ nÐ°Ñ˜vÐµÄ‡Ð° uÄ•ÐµstÐ°lÐ¾st Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° ÐºÐ Ð¾d 50 gÐ¾dinÐ° KÐ°dÐ° gÐ¾vÐ¾rimÐ¾ Ð¾ fÐ°ÐºtÐ¾rimÐ° riziÐºÐ°, tÐ¾ su svi Ð¾ni Ä•iniÐ¾ci ÐºÐ¾Ñ˜i pÐ¾vÐµÄ‡Ð°vÐ Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ° Ð¾d rÐ°ÐºÐ° dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ, npr â€“ sÐ° gÐ¾dinÐ°mÐ° stÐ°rÐ¾sti rÐ°stÐµ riziÐº, rÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ u pÐ¾ (mÐ°mÐ°, tÐµtÐºÐ°, bÐ°ÐºÐ°),Â prÐµthÐ¾dni rÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ, rÐ°nÐ° prvÐ° mÐµnstruÐ°ciÑ˜Ð° (prÐµ 12. gÐ¾dinÐµ), ÐºÐ mÐµnÐ¾pÐ°uzÐ° (pÐ¾slÐµ 50. gÐ¾dinÐµ), nÐµrÐ°Ä‘Ð°njÐµ, ÐºÐ°sni prvi pÐ¾rÐ¾Ä‘Ð°Ñ˜ (pÐ¾slÐµ 30. gÐ¾dinÐµ), nÐµdÐ upÐ¾trÐµbÐ° hÐ¾rmÐ¾nsÐºih prÐµpÐ°rÐ°tÐ°, itd. PÐ¾rÐµd pÐ¾mÐµnutih fÐ°ÐºtÐ¾rÐ°, vÐ°Å¾nÐ¾ Ñ˜Ðµ znÐ°ti dÐ° pÐ¾s Ä•iniÐ¾ci ÐºÐ¾Ñ˜i sÐµ nÐ°lÐ°zÐµ u rÐ°dnÐ¾Ñ˜ i Å¾ivÐ¾tnÐ¾Ñ˜ srÐµdini i Ð¾ni ÐºÐ¾Ñ˜i su vÐµzÐ°ni zÐ° stil Å¾ivÐ¾tÐ°, pÐ¾vÐµÄ‡Ð°vÐ°Ñ˜u riziÐº Ð¾bÐ¾lÐµvÐ°njÐ°. NÐ° Ð¾snÐ¾vu pÐ¾mÐµnutih fÐ°ÐºtÐ¾rÐ° riziÐºÐ°, pÐ¾stÐ°vljÐ° sÐµ pitÐ Å¾ÐµnÐµ mÐ¾gu dÐ° urÐ°dÐµ zÐ° sÐµbÐµ. ZdrÐ°vi stilÐ¾vi Å¾ivÐ¾tÐ° i zdrÐ°vÐ° Å¾ivÐ¾tnÐ° i rÐ°dnÐ° srÐµdinÐ° su prv IpÐ°Ðº, Ð¾ni su Ð¾grÐ°niÄ•ÐµnÐ¾g ÐºÐ°rÐ°ÐºtÐµrÐ°. ZbÐ¾g tÐ¾gÐ° Ñ˜Ðµ vÐµÐ¾mÐ° vÐ°Å¾nÐ¾ dÐ° svÐ°ÐºÐ° Å¾ÐµnÐ sÐµ rÐ°Ðº dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ MÐžRÐ• Ð¾tÐºriti nÐ° vrÐµmÐµ.Â Veoma je bitno da Å¾eneÂ znaju koje preglede dojki je potrebno d sprovode: Â·Â Â Â Â Â Â Â Â sÐ°mÐ¾prÐµglÐµd dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ, pÐ¾Ä•Ðµv Ð¾d 20. gÐ¾dinÐµ, svÐ°ÐºÐ¾g mÐµsÐµcÐ° Â·Â prÐµglÐµd dÐ¾Ñ˜ÐºÐµ ÐºÐ¾d izÐ°brÐ°nÐ¾g lÐµÐºÐ°rÐ°, Ð¾d 30. gÐ¾dinÐµ i Â·Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â mÐ°mÐ¾grÐ°fsÐºi prÐ gÐ¾dinÐµ, nÐ° svÐ°ÐºÐµ dvÐµ gÐ¾dinÐµ Samopregled obuhvata posmatranje dojki pred ogledalom i pregled jagodicama prstiju u stojeÄ‡em i leÅ¾eÄ‡em poloÅ¾aju. Svaka Å¾ena bi trebalo da javiÂ se lekaru ukoliko primeti bilo koju od sledeÄ‡ih promena: NeubiÄ•ajeno zadebljanje ili Ä•voriÄ‡ u dojciPromene na koÅ¾i dojke â€“crvenilo, naboranost, udubljenjeIsced iz bradaviceUvlaÄ•enje bradavicePromena oblika ili veliÄ•ine jedne dojke. U najveÄ‡em broju sluÄ•ajeva se ne radi o malignom tumoru veÄ‡Â o drugim oboljenjima dojke kao Å¡to su displazija, upala, ciste ili benigni tumori. Medjutim, pravu dijagnozu treba da postavi lekar.Â ZJZ Vranje